

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Dr K. Dijk, Prof. Dr V. Hepp, Drs C. Tazelaar en Dr B. Wielenga

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Drs J. van Andel, 's-Gravenhage; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Bana, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr G. R. Kuiper, Haarlem; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr F. C. Meijer, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr K. Schilder, Delft; Dr W. J. A. Schouten, Kampen; Dr J. Thijss, Meppel; Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:
Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.
(Tijdelijk adres: Drs C. TAZELAAR, Overtoom 350, Amsterdam.)

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goea
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f.125 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland en Ned-Indië f.9.— per jaar.
Advertentiën: 35 cent per regel.

INHOUD: Het Evangelie van Johannes III. — Uit de Schrift: De wederliefde Gods Joh. 14:23. — Grootelijk Advies: De zonde tegen den Heiligen Geest II. — Zending en Evangelisatie: Het Geestesleven der Naties. — Perschoon. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

Van de heeren Dr K. Dijk en Dr B. Wielenga is bericht ingekomen, dat zij tegen het einde van dezen jaargang uit de redactie van „De Reformatie” treden. Onze lezers zullen het met ons betrouwen, dat zij zich niet langer met de redactionele leiding van ons blad kunnen belasten. Dit werd van week tot week door hen met zoo verdienstelijke bijdragen verrijkt, dat zij aanspraak hebben op ons aller warme waardering en dank.

Is ons aangenaam, hieraan de mededeeling te kunnen verbinden, dat de heeren Dr K. Schilder en Dr J. Waterink zich bereid hebben verklaard, bij het begin van den nieuwen jaargang in de redactie zitting te nemen.

C. TAZELAAR
Tijdelijk Eindredacteur.

In het eerstvolgend nummer hoopt de Eind-Redacteur een aanvrag te maken met de plaatsing eener serie artikelen, getiteld „Door Amerika”. De copy van het eerste artikel kwam juist heden in ons bezit.

Met dit nemen de vacantie-nummers een einde en hopen we volgende week weer met 8 bladz. uit te komen. DE UITGEVERS.

HET EVANGELIE VAN JOHANNES.

III.

Inhoud van het eerste artikel. Heden is er veel belangstelling in de Evangelien. De kritiek ontken, dat de apostel Johannes de schrijver is. Dijkens het vierde Evangelie zelf echter is de schrijver een Jood, een ongetuigde, de heilingsbegeerte, die geen ander kan zijn dan Johannes, die op toenemend leeftijd in Efeze stierf. Inhoud van het tweede artikel: In vorm en inhoud verschilt het vierde Evangelie zeer van de eerste drie. Veel slaat het over. Het haast zich naar het einde. Het toekent Jezus als het Paaschlam en stelt ons in staat, den duur van 's Heeren arbeid te bepalen.

Reeds in het vorige artikel werd gewezen op de groote plaats, die in het vierde Evangelie de rede-nen van Jezus innemen. Tegenover de daden des Heeren nemen ze verreweg het grootste deel van het Evangelie in beslag. Juist andersom als in de Synoptische Evangelien.

Ook in de Synoptische Evangelien komen enkele groote redevoeringen voor, die de Heere Christus heeft gehouden. Zoo b.v. de bergrede. De rede, die Hij uitsprak, toen Hij de twaalf apostelen uitzond. Reeds dat feit moet er van terughouden, het onderscheid in de redenen des Heeren tusschen Johannes en de eerste Evangelien absoluut te maken.

Maar over het algemeen vertoonen de woorden des Heeren, zooals ze ons in de Synoptische Evangelien zijn benoemd, een geheel anderen vorm. Gewoonlijk hooren wij den Heere spreken in korte spreken en puntige vergelijkingen. Een wonder, een vraag, een aanmerking geeft Hem aanleiding tot een kort wederwoord.

Een zeker Schriftgeleerde kwam tot Hem met het hesiate woord: „Meester, ik zal U volgen, waar Gij ook heengaat”. En het korte antwoord op zulk een veelbetekenend woord is: „De vossen hebben holen, en de vogelen des hemels nesten, maar de Zoon des menschen heeft niet, waar Hij het hoofd nederlegge”.

Tot een ander, die eerst zijn vader wilde begraven, kwam slechts het korte bevel: „Volg Mij, en laat de dooden hun dooden begraven”.

Zoo krijgen we den indruk, dat de Heere wel soms een rede hield, maar in den regel slechts in korte gezegden sprak. Vooral het Evangelie van Marcus laat dit zien.

Hoe geheel anders echter is het bij Johannes. Gelijkt reeds eerder is opgemerkt, zijn verschillende feiten, vooral de wonderen, aanleiding voor lange gesprekken en groote redevoeringen. Nicodemus kwam des nachts tot Jezus. Hij werd niet met een kortopmerking beantwoord, zooals de beide

bovengenoemden, maar de Heere begon in een lang antwoord te spreken over de wedergeboorte. Met de Samaritaansche vrouw hield Hij een lang gesprek over den komende Messias. De spijziging der vijftien duizend gaf aanleiding tot de rede in de synagoge te Kapernaüm over het levende brood.

Het wekke geen bevreemding, dat in dit karakter der redenen van Jezus bij Johannes de hedendaag-sche Schriftkritiek een wapen heeft gezocht ter bestrijding van de echtheid van het vierde Evan-gelie. Zij oordeelt, dat een en dezelfde Jezus niet soms gesproken kan hebben zoo, als de Synoptische Evangelien verhalen, en dan weer zoo, als Jo-hannes mededeelt. Zooals Jülicher, een bekend Duitsch Nieuw-testamenticus, oordeelt: „Men kan slechts kiezen, het historisch geloofwaardige bij Johannes of in de Synoptische Evangelien te vin-den. Een Jezus, die afwisselend op de wijze van Matth. 5-7 en op die van Joh. 14-16 predikte, is een psychologische onmogelijkheid”.

Nu is echter reeds opgemerkt, dat het onder-scheid tusschen Jezus' woorden in de eerste drie Evangelien en bij Johannes niet te scherp mag worden doorgevoerd. Ook daar vinden we lange redevoeringen. En ook hier, b.v. in het slot van hids. 1. korte gezegden, geheel in den trant der Synoptische woorden.

Maar ook afgedacht daarvan is het onderscheid in de woorden der Heeren in de Synoptische Evan-gelien en bij Johannes zeer goed verklaarbaar uit de doorgaans geheel andere omstandigheden, waar-onder de Heere sprak in de door Johannes meege-deelde redenen.

In de Synoptische Evangelien is het tooneel van Jezus werkzaamheid in den regel Galilea. Judea en Jeruzalem staan daar geheel op den achtergrond. Eerst tegen het laatste Paascheest hooren we, dat de Heere naar Jeruzalem gaat. In het vierde Evangelie echter is het juist andersom. Gelijkt reeds is opgemerkt, is daar de werkzaamheid in Galilea zoo goed als geheel weggelaten.

Dit onderscheid nu verklaart reeds zeer goed het verschil in de redenen. In Galilea vond de Heere meer het eenvoudige volk, dat, gebogen onder de inzettingen der Schriftgeleerden, snakte naar verlossing. Daar, onder den blauwen hemel, in de lachende natuur, onder de kinderen der na-tuur, daar hoorde frissche puntige taal. Daar waren rondom de beelden voor het grijpen, waarin de Heere Zijn gelijkenissen gesproken heeft.

Maar niet altijd is het zoo geweest. In Judea en vooral in Jeruzalem kwam Jezus in aanraking met het officiële Jodendom, met de Schriftgeleer-den, met Israëls theologen. En daar was Hij in de groote stad met haar drukke gewoel en haar gansch andere toestanden. Daar ontmoette Hij de fipie beschaving en de deftige aristocratie. Daar maakte Hij kennis niet zoozeer als in Galilea met de vragen naar brood en kleeding, als met de groote nationale en religieuze strijdsvragen van den tijd.

Wien baart het dan nog verwondering, dat de Heiland daar geheel anders sprak dan Hij in Galilea deed? De bewoner van een Geldersch dorp heeft andere vragen en spreekt andere taal dan een burger van Amsterdam. En een predikant, die van dat dorp naar de hoofdstad vertrekt, zal ook in zijn prediking, zelfs in zijn beedspraak, zich aan de verandere omstandigheden aan moeten passen. Zou dan Christus, de groote zielerherber het niet doen?

Ook hierin is het openbaar geworden, dat onze Heiland niet aan een bepaalde „klasse” behoort, maar aan alle standen en tijden — dat is de universaliteit van het Christendom.

Het eigenaardige van het Johannes-Evangelie con-centreert zich in den persoon van Jezus. Christus is de centrale inhoud der H. Schrift. Overal wordt Hij van een bijzondere zijde geteekend. In de Syn-optische Evangelien treedt Hij ons tegemoet als de Heiland, die Ontfermer, die gezonden is om te verbinden het gebrokene van hart, om de ge-

bonden los te maken. Daar is Hij ten voeten uit geteekend als de Christus Consolator.

Johannes evenwel laat meer van andere zijde het licht op Hem vallen. Hij legt nadruk vooral op de Godheid van Jezus. Hoe majestueus is reeds de aanvang: „In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God”. Onophoudelijk wordt in het vierde Evangelie verzekerd, dat Jezus van boven gekomen is, dat Hij door den Vader gezonden is.

Nu is echter de conclusie ongewettigd, dat de eerste drie Evangelien Jezus teekenen als mensch en het vierde Hem als God laat zien. Zoo is het wel gezegd, maar geheel ten onrechte. Ook in de Synoptische Evangelien wordt er nadruk op gelegd, dat Hij God is, denk slechts aan de be-lijdenis van Petrus, Matth. 16:16.

En in het Evangelie van Johannes treedt de waarachtige menscheit van Christus in het volle licht. Verschillende geleerden van de z.g. Religi-ous-geschiedelijke school hebben beweerd, dat de Johannese Jezus niet de waarachtige mensch zou zijn, zooals Hij in de Synoptische Evangelien is geteekend, maar een over de aarde wandelende Godheid. Volgens Heilmüller in de z.g. Gegenwarts-bibel toont de Johannese Christus geen werke-lijk menscheit. In Goddelijke glorie en ver-hevenheid zweeft Hij over de aarde, onomdoen-lijk voor het echt menscheit.

Waarom nu heeft Johannes, volgens de Religions-geschiedelijke school Jezus zoo geteekend? Het was, zooals o.a. Bousset zegt in zijn beroemde boek „Kyrios Christos”, een uitvloeisel van de stemming van zijn tijd. Het Christendom kwam van de oer-Palestijnse in de Hellenistische sfeer met haar geloof in godenverschijningen en goden-zonen. Dat Christendom had aan Jezus den mensch niet meer genoeg en dus ook niet meer aan de Synoptische Evangelien. Die Jezus was veel te aardsch, veel te weinig in de idee opgelost.

Toen kwam Johannes en bracht in zijn Evan-gelie een „grossartige Neuland”. Mythe en dogma werden in de geschiedenis overgebracht — zoo werd de historische Jezus van Nazareth, de mensch, ten behoeve van den nieuwen tijd, veranderd in de op aarde verschenen en rondwandende Lo-gos-God.

Hoe schitterend Bousset dit betoog nu ook heeft opgebouwd in zijn waarlijk prachtig boek — toch is het onjuist. Het gaat uit van het evolutie-dogma en reconstrueert daarnaar de geschiedenis. En het verdraait het Jezus-beeld, zooals het ook in het vierde Evangelie voor ons staat.

Het Johannes-Evangelie is vol van het echt men-schelijke van Jezus. Overal wijst het echt men-schelijke trekken in Hem aan: Zijn liefde, Zijn bewogenheid bij het graf van Lazarus, Zijn opzien tegen het lijden. Het „Zie, de mensch” heeft alleen Johannes bewaard.

Is Hij dus de waarachtige mensch, Hij is ook God. En dat vooral laat Johannes zien. Hij is de openbaarder Gods, de door God gezondene, de Zoon van God. God spreekt door Hem, gelijk Hij sprak bij de schepping. Daarom is de Zoon het Woord Gods, de Logos.

Slechts door zulk een Christus was er redding. De Johannese teekening van Jezus is geen ab-stracte bespiegeling, maar ze is Evangelie. „Alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eenig-geboren Zoon gezonden heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe”.

C. BOUMA.

UIT DE SCHRIFT.

De wederliefde Gods.

Jezus zeide: Zoo leent Mij liefheeft
Mijn Vader zal hem liefhebben.

Johannes 14:23.

Wanneer wij, in onze verhouding tot God, spreken van wederliefde, bedoelen we gewoonlijk de liefde van ons tot God: de zondaar, door Gods

Vogelaar, in
n. J. D. Boer-
d. K. Sietema

te Stad aan

Zwolle,

nlunges.

geslag-Heino,
Heinen te

v. Beenen te
jes te Ambt

dr. 4:5.
1:16 en 17.

hulprediker.

15:5 en 1
16:22.

nigen en L.

te Apeldoorn.

Gouda, Kam-
te Kornhorn.

„De Reformatie”,
veel sympathie dit
ngen, wilt ook uw
-ADVERTENTIËN
ing zenden. “

N.V. „REFORM”
Dir. E. BOERMA
Groningen Amsterdam
Reestraat 58 Rokin 11
Dames en Heeren-
kleedermakerij
Coupures door het ge-
hele land te ontforden.

IN LOOD.

d en oerand Glas.

- ROTTERDAM

bericht 1896

T 115 — 117 — 119
foon 2407.

gevers van dit blad
ar:

AN DE GERE.

N NEDERLAND.

etische naamlijst.

indeeling is of
gegeven. Formaat

Prijs 35 cents.

ding na ontvangst
iet bedrag.

AROM ??

ERTENTIE VAN U
PLAATS?

ware verzekerd!!